

HÖGSTA DOMSTOLENS BESLUT

meddelat i Stockholm den 18 december 2013

Mål nr

Ö 2415-12

KLAGANDE OCH MOTPART

Vattenfall Eldistribution AB, 556417-0800

Box 6013

171 06 Solna

Ombud: Advokaterna TW och MB

KLAGANDE OCH MOTPART

3G Infrastructure Services AB, 556607-7730

Svärdvägen 19

182 33 Danderyd

Ombud: Advokat UM och jur.kand. JC

Dok.Id 86910

HÖGSTA DOMSTOLEN
Riddarhustorget 8

Postadress
Box 2066
103 12 Stockholm

Telefon 08-561 666 00
Telefax 08-561 666 86
E-post:
hogsta.domstolen@dom.se
www.hogstodomstolen.se

Expeditionstid
08:45-12:00
13:15-15:00

SAKEN

Avvisande av talan m.m.

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Svea hovrätts beslut 2012-04-19 i mål Ö 3698-11

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen avslår såväl Vattenfall Eldistribution AB:s som 3G Infrastructure Services AB:s överklagande.

Vattenfall Eldistribution AB ska ersätta 3G Infrastructure Services AB för dess rättegångskostnad i Högsta domstolen med 185 000 kr, avseende ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för Högsta domstolens beslut.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Vattenfall Eldistribution AB har yrkat att Högsta domstolen avvisar 3G Infrastructure Services AB:s talan vid tingsrätten. Vattenfall har vidare yrkat ersättning för sina rättegångskostnader i tingsrätten och hovrätten.

3G Infrastructure Services AB har yrkat att dess yrkande om ersättning för rättegångskostnader i hovrätten ska bifallas fullt ut.

Parterna har motsatt sig varandras ändringsyrkanden.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader i Högsta domstolen.

SKÄL

Bakgrund

1. 3G Infrastructure Services AB uppför telefonmaster för mobiltelefoni. Vattenfall Eldistribution AB bedriver nätverksamhet i enlighet med bestämmelserna i ellagen (1997:857).
2. Sedan 3G våren 2003 begärt att få en mast ansluten till ett elnät för vilket Vattenfall har nätkoncession, lämnade Vattenfall i maj 2003 en offert avseende anslutningen. 3G erlade i februari 2004 betalning för anslutningen. I januari 2006 begärde 3G att Energimarknadsinspektionen skulle pröva om priset för anslutningen var skäligt. Energimarknadsinspektionen avvisade i augusti 2009 3G:s begäran eftersom den hade framställts för sent. Beslutet har vunnit laga kraft.
3. 3G yrkade i tingsrätten återbetalning av en del av anslutningsavgiften på den grund att priset för anslutningen var oskäligt.

4. Vattenfall yrkade att talan skulle avvisas och gjorde gällande att tingsrätten inte är behörig att pröva villkoren för anslutning till ett elnät (jfr 3 kap. 7 § första och andra styckena ellagen). I andra hand gjorde Vattenfall gällande att talan hade väckts för sent (jfr 3 kap. 7 § fjärde stycket). Tingsrätten och hovrätten har funnit att allmän domstol är behörig att pröva talan.

Allmän domstols behörighet att pröva tvister enligt ellagen

5. Enligt 10 kap. 17 § första stycket 1 rättegångsbalken är allmän domstol inte behörig att ta upp tvister som ska tas upp av annan myndighet än domstol eller av särskild domstol. Regleringen innebär att allmän domstol är obehörig om det i en författning har anförtrotts åt en förvaltningsmyndighet att allsidigt och slutgiltigt pröva en fråga (se prop. 1997/98:101 s. 52 och t.ex. NJA 2006 s. 410).

6. Enligt 3 kap. 7 § första stycket ellagen är den som har nätkoncession för ett område skyldig (med visst undantag) att på skäliga villkor ansluta en elektrisk anläggning inom området till ledningsnätet. Koncessionshavarens skyldigheter prövas enligt andra stycket av nätmyndigheten (Energimarknadsinspektionen).

7. Det finns inga föreskrifter om verkställighet av nätmyndighetens beslut enligt ellagen. Besluten kan enligt 13 kap. 5 § överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Men inte heller en dom från sådan domstol får verkställas eftersom det överprövade myndighetsbeslutet inte innefattar en betalningsförpliktelse (se NJA 2013 s. 413).

8. Frågan om förhållandet mellan nätmyndigheten och allmän domstol berördes i förarbetena (prop. 1993/94:162 s. 111 med förslag till ändringar i då gällande ellagstiftning). Där uttalades att det även fortsättningsvis skulle krävas ett avgörande av allmän domstol för att få ett verkställbart beslut och att det i ett sådant mål var domstolarnas uppgift att pröva parternas anspråk och invändningar, varvid nätmyndighetens beslut utgjorde en viktig del av bevisningen i målet. Införandet av bestämmelsen om tidsfrist i 3 kap. 7 § fjärde stycket ellagen saknar betydelse i detta sammanhang. Nätmyndigheten har alltså inte anförtrotts en rätt att allsidigt och slutgiltigt pröva villkoren för anslutning.

9. Till detta kommer att allmän domstol prövar tvister som rör rättigheter och skyldigheter mellan enskilda. Det innebär att allmän domstol är behörig att pröva tvister om betalningsskyldighet för det fall part vill utverka en exekutionstitel (se NJA 2012 s. 498).

10. Allmän domstol är alltså behörig att pröva 3G:s talan.

Tvåårsfristen i 3 kap. 7 § fjärde stycket ellagen

11. Vattenfall har med hänvisning till 3 kap. 7 § fjärde stycket ellagen även gjort gällande att talan har väckts för sent och därför ska avvisas. Tingsrätten har ansett att den frågan ska prövas som en del av saken. Hovrätten har, med hänvisning till instansordningens princip, inte prövat frågan.

12. Enligt 3 kap. 7 § fjärde stycket ellagen prövas inte en tvist om villkoren för anslutning, om det visas att ansökan om prövning kommit in till nät-

myndigheten senare än två år efter det att nätkoncessionshavaren sänt ett skriftligt ställningstagande till berörd part. Bestämmelsen trädde i kraft den 1 juli 2002 och infördes för att hindra att prövningen av nättariffers skälighet drar ut på tiden (se prop. 2001/02:56 s. 34 f. och 59 f.).

13. Bestämmelsen innebär alltså en tidsfrist inom vilken en ansökan ska ha gjorts till nätmyndigheten för att den ska kunna pröva villkoren för anslutningen. Den är inte en civilrättslig preskriptionsregel. (Jfr RÅ 2009 ref. 39.) Bestämmelsen avser endast förfarandet hos nätmyndigheten och är alltså inte tillämplig i allmän domstol.

14. Vad Vattenfall har anfört kan därför inte föranleda att talan avvisas.

Elmarknadsdirektivet

15. Enligt artikel 37.11 i Europaparlamentets och Rådets direktiv 2009/72/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om upphävande av direktiv 2003/54/EG (elmarknadsdirektivet) får klagomål mot en systemansvarig för överförings- eller distributionssystemet vad avser den systemansvariges skyldigheter inges till tillsynsmyndigheten. Denna ska i egenskap av tvistlösande myndighet fatta beslut inom två månader från det att klagomålet mottagits. Ett beslut ska vara bindande så länge det inte har upphävts efter ett överklagande. Direktivet skulle i huvudsak vara genomfört i nationell lagstiftning senast den 3 mars 2011.

16. Vid genomförandet av direktivet bedömdes att det inte var erforderligt

med några ändringar av 3 kap. 7 § ellagen (prop. 2010/11:70 s. 127 ff. och 131). Av direktivet framgår att regleringen inte hindrar domstolsprövning (se skäl 34).

Rättegångskostnader

17. Högsta domstolen finner inte skäl att frångå hovrättens bedömning av 3G:s rättegångskostnad där.

18. 3G har yrkat ersättning för rättegångskostnad i Högsta domstolen med 185 000 kr för ombudsarvode. Vattenfall har vitsordat 161 000 kr som skäligt. Högsta domstolen finner inte skäl att sätta ned det yrkade beloppet.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Ann-Christine Lindeblad, Lena Moore, Ingemar Persson (referent), Svante O. Johansson och Lars Edlund
Föredragande justitiesekreterare: Johan Klefbäck